

# **JORNADES SOBRE CULTURA POPULAR I ASSOCIACIONISME**

## **RELATORIA DE LES SESSIONS**

<b>L'Associacionisme Cultural: la construcció d'una societat solidària i lliure</b>	<b>Pàg. 1</b>
<b>Organització d'espectacles: llei d'espectacles públics i plans d'autoprotecció</b>	<b>Pàg. 6</b>
<b>Un nou marc fiscal per a les entitats culturals</b>	<b>Pàg. 11</b>



## **1a JORNADA. PROGRAMA**

### **L'ASSOCIACIONISME CULTURAL: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA SOCIETAT SOLIDÀRIA I LLIURE**

Dijous, 7 de maig de 2015 - 19 a 21h Teatre de Sarrià (Barcelona)

- 19:00h Paraules de benvinguda de **Lluís Puig**, director general de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals
- 19:10h Ponència *Diversitat i integració*, a càrrec de **Marta Rovira**, doctora en Sociologia UAB i membre del Grup d'Estudis de les Identitats i del Grup de Recerca en Estudis Nacionals i Polítiques Culturals
- 19:30h Presentació de bones pràctiques:
- Consell Participatiu de l'Espai Orfeó i projecte Enllaç*  
**Xavier Quinquillà**, director de la Fundació Orfeó Lleidatà
- Gegant Martí*  
**Javier Romero**, Segle XXI, grup de suport a la gent diferent de Premià de Mar
- La diversitat social al Centre*  
**Montserrat Morera**, presidenta del Centre Cultural Sant Vicenç de Sarrià
- Moderador i relator: **Pep Montes**
- 20:00h Debat
- 20:45h Cloenda i conclusions de la jornada, a càrrec de **Pep Montes**



## **1a Jornada: L'ASSOCIACIONISME CULTURAL: LA CONSTRUCCIÓ D'UNA SOCIETAT SOLIDÀRIA I LLIURE - 7 de maig de 2015**

**Relator: Pep Montes**

La sociòloga **Marta Rovira** centra l'àmbit de discussió de la jornada aportant dades sobre la realitat de la població nouvinguda a Catalunya i oferint pautes teòriques sobre el paper que juga, de fet o potencialment, la cultura popular i la tradició en la integració dels immigrants. Ens recorda que només un de cada quatre catalans tenen un origen estrictament autòcton, i es pregunta, primer, com s'ha de mantenir la pròpia cultura en aquestes circumstàncies i, en segon lloc, com s'aconsegueix al mateix temps que aquesta preservació sigui compatible, tal com diu l'enunciat de la jornada, amb la construcció d'una societat solidària i lliure.

Fa un ràpid repàs històric al paper que ha jugat a Catalunya la cultura popular com a element de generació de vincles comunitaris i d'identitat i es pregunta com han evolucionat aquests elements en una societat tan diversa com la nostra, caracteritzada per constants aportacions de població forània. Ens fa notar que, en contra del que els tòpics ens podrien dur a creure, la tradició no és estàtica i que és molt canviant, evoluciona influïda pels canvis socials i, per tant, també per l'arribada d'onades migratòries. En la mesura que la cultura popular és essencialment mantinguda i promoguda pel moviment associatiu, es pregunta quin és el paper de les entitats en aquests processos, i recorda que, en termes generals, tenen més predicament entre les classes mitjanes que entre les classes baixes.

Per tot plegat, es demana de quina manera podem incorporar els nous catalans a l'associacionisme cultural i, per respondre a la pregunta, destaca primer un seguit de dificultats objectives i, després, elements facilitadors d'aquests processos. Entre les primeres, esmenta el fet que tot sovint les cultures d'origen dels nouvinguts no veuen el fet associatiu com una necessitat, que quan arriben a Catalunya viuen en cercles socials integrats bàsicament per les persones del seu país d'origen i que, per tant, no tenen una necessitat objectiva d'associar-se. Remarca finalment que els últims fenòmens migratoris són encara molt recents i no tenim perspectiva suficient per avaluar el nivell d'integració assolit.

Entre els elements que faciliten la integració per la via del contacte amb el món associatiu destaca el fet que comptem amb un teixit social vertebrat i amb àmplies xarxes de relació associatives, que hi ha un elevat nivell de col·laboració entre elles, que el contacte amb les entitats facilita la integració a aquells nouvinguts que la desitgen i que, en termes generals, la cultura popular genera interès per als nouvinguts. És així com els nouvinguts que entren en contacte amb les entitats troben facilitats per aprendre el català, tenen accés a l'ensenyament i a la salut, entren en contacte amb una xarxa de relació pròpia del país, tenen la possibilitat de sentir-se actors de l'entorn social en què es mouen i accedeixen a la ciutadania social, és a dir, esdevenen catalans per la via de la participació associativa.

Del conjunt de la intervenció de Marta Rovira en destaquem dues idees molt clares: que **hi ha un model català d'integració**, articulats per tots els elements



descrits, i que també per la seva capacitat integradora, **la cultura popular forma part** (o hauria de formar part) **de les polítiques socials**.

Sense entrar en la descripció de les **experiències o bones pràctiques presentades** durant la jornada, ressaltem de cadascuna d'elles algun element especialment rellevant que en el debat posterior va generar diàleg i va facilitar la formulació d'algunes idees assumides com a conclusions.

**Xavier Quinquilà**, director de la Fundació Orfeó Lleidatà, expressa una idea fonamental quan diu que en l'origen del seu projecte *Enllaç* i del *Consell Participatiu de l'Espai Orfeó* hi ha la necessitat de fer canvis en l'entitat i de "buscar estratègies per sobreviure". Més enllà de l'evident voluntat de prestar un servei a la comunitat, per tant, afirma que una bona política associativa d'integració i interculturalitat és també un mecanisme que pot arribar a ser essencial per a la pervivència i el desenvolupament de les entitats. Molt destacables són també les afirmacions de Quinquilà en el sentit que és essencial per a aquest model d'actuació el treball en xarxa de les diferents entitats d'un territori i que gràcies a aquesta fórmula s'aprofita, es posa en valor i es comparteix l'expertesa i el coneixement especialitzat de cadascú.

**Javier Romero**, de l'entitat Segle XXI, de Premià de Mar, posa en valor, en explicar el projecte *Gegant Martí*, la cooperació entre l'associació i l'administració (l'ajuntament, en aquest cas), i hi afegeix la col·laboració d'una institució privada com l'*Institut Guttmann*. En aquest cas, per tant, la xarxa té també sentit no només entre associacions sinó posant també en relació organitzacions de diferent naturalesa. El *Gegant Martí* és un projecte essencialment integrador, i de la descripció realitzada per Romero, en destaquem una afirmació que ben bé podria convertir-se en una màxima de l'àmbit associatiu: **la cultura popular ha de ser inclusiva per definició; si hi ha exclusió, no és cultura popular**. I remata la seva intervenció fent bona una de les idees destacades per Marta Rovira, quan assegura que gràcies a projectes associatius com el que ell ens presenta, "etsents part de la societat."

En la presentació que fa **Montserrat Morera**, presidenta del Centre Cultural Sant Vicenç de Sarrià, s'acumulen les descripcions de múltiples petits projectes de l'entitat que configuren, en conjunt, una determinada filosofia d'actuació. En aquesta multiplicitat de propostes es repeteixen alguns dels valors destacats pels dos projectes que l'han precedida i s'obre el ventall de temàtiques que, sent objecte d'activitat cultural, esdevenen també instruments d'integració i solidaritat. Quan Morera ens diu, genèricament, que l'objectiu de l'entitat és atendre les persones, resumeix la intenció particular de cadascun dels projectes exposats. Es presten serveis gratuïts per a persones o col·lectius amb dificultats econòmiques, es promou el treball intergeneracional en posar en relació infants, joves, gent gran i famílies, es difonen propostes tecnològiques i es treballen valors i actituds com l'emprenedoria i la igualtat de gènere. Destaca també, finalment, una bona concertació, en determinats projectes, amb l'administració, en aquest cas amb els serveis tècnics del Districte barceloní en que s'ubica l'entitat.



En el diàleg final de la jornada es recuperen bona part dels elements introduïts tant per Marta Rovira com per les presentacions de les tres bones pràctiques, i es generen consensos gairebé espontanis, de manera que resulta relativament fàcil relacionar un seguit de punts que podrien quedar fixat com a **conclusions:**

### **El treball en xarxa**

És necessari en termes generals, però la relació i cooperació entre entitats similars o fins i tot de diferents naturalesa resulta especialment valuosa quan es tracta de promoure la integració o la interculturalitat perquè permet acumular coneixements diversos, aprofitar-los de forma cooperativa i posar en valor l'expertesa de cadascun dels integrants de la xarxa.

### **Evitar l'exclusió**

Quan es parla de cultura popular la lluita contra l'exclusió, sigui del tipus que sigui, no és una opció sinó una condició de necessari compliment. Si hi ha exclusió no és cultura popular. Parlem de qualsevol tipus d'exclusió (econòmica, social, cultural, ideològica, religiosa, per raó de gènere, de salut o d'especials circumstàncies físiques o psíquiques).

### **El paper de l'administració**

Sense cap mena de dubte, cal cooperar amb l'administració. Però també hi ha consens sobre el fet que cal evitar tics de l'administració que tot sovint la porten a competir amb les entitats, a suplantar-ne el paper social, a restar-li protagonisme, a condicionar la seva actuació o, directament, a intervenir en excés en la vida associativa. L'administració ha d'acompanyar i facilitar.

### **La gestió associativa**

Tres idees fonamentals: les entitats han de recuperar protagonisme en la vida cultural i social, les entitats han de millorar en la capacitat de gestionar els seus projectes de manera professional i, finalment, les entitats s'han d'empoderar per influir públicament en aquells àmbits que li siguin propis en funció de les seves finalitats.

### **Objectius transversals per a les entitats de cultura popular**

Facilitar l'accés a la cultura al conjunt de la ciutadania i en especial a aquells que tenen dificultats, promoure la relació i el treball intergeneracional, integrar i difondre les expressions culturals i artístiques d'orígens diversos i promoure la igualtat de gènere.

### **Voluntariat i professionalització**

L'essència del treball associatiu és voluntari, però per aquesta mateixa raó cal defugir un excés de regulació que hi posi límits o el condioni, i en cap cas és contradictori amb la professionalització de la gestió a determinat nivell, quan l'exigència tècnica i qualitativa dels projectes ho faci necessari. Cal revaloritzar la figura del gestor cultural professional en el món associatiu.

### **La cultura és una primera necessitat**

El món associatiu promou una ciutadania culturalment activa, actua com a escola de democràcia i inclusió social i, per tant, refusa la idea de cultura com a luxe i la defensa com a necessitat social de primer ordre.



### **Relació entre entitats culturals i socials**

Es constata que el treball en xarxa que posa en relació entitats del món cultural amb entitats de caire social multiplica el valor i l'eficàcia dels seus projectes i enriqueix la capacitat i projecció de les dues bandes. Es constata igualment que unes i altres no es coneixen prou entre elles i que, en canvi, actuen i treballen de maneres més semblants del que es podria pensar a priori.

### **Cultura popular i nacionalització**

Es constata que la cultura popular (i l'associacionisme com a instrument de cultura) té un efecte nacionalitzador i se'n destaquen els valors positius, perquè facilita la socialització dels nouvinguts, aporta referents compartits i vincles i es converteix en antídoto contra una idea estàtica de la tradició, que està en permanent transformació i evolució.

## 2a JORNADA. PROGRAMA

### **ORGANITZACIÓ D'ESPECTACLES: LLEI D'ESPECTACLES PÚBLICS I PLANS D'AUTOPROTECCIÓ**

Dijous, 14 de maig de 2015 - 11 a 14h Teatre de Sarrià (Barcelona)

COORGANITZA:



- 11:00h Paraules de benvinguda de **Lluís Puig**, director general de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals
- Presentació a càrrec de **David Ibáñez**, director artístic de la Fira Mediterrània de Manresa
- 11:10h *L'avantprojecte de Llei d'Ordenació de les Activitats d'Espectacles Públics i Recreatives*  
**Margarita Gómez**, cap del servei de Control d'Espectacles Públics i Activitats Recreatives de la Generalitat de Catalunya
- 11:40h *El nou Decret 30/2015, de 3 de març, pel qual s'aprova el catàleg d'activitats i centres obligats a adoptar mesures d'autoprotecció i es fixa el contingut d'aquestes mesures*  
**Jordi Aurich**, director general de Protecció Civil de la Generalitat de Catalunya
- 12:10h Pausa
- 12:30h Taula de debat amb:
- **Josep Reig** - MUSICAT
  - **Jordi Fosas** - Esdansa
  - **Xavier Campón** - Plataforma Arts de Carrer
  - **Lali Pujol** - Cap tècnic de Fira Mediterrània de Manresa
  - **Ricard Garcia Baron** de l'Associació de Tècnics de Protecció Civil de Catalunya
- Moderador: **Alfred Fort**, Associació de Professionals Circ de Catalunya  
Relator: **Salvador González**
- 13:45h Cloenda i conclusions de la jornada a càrrec d'**Alfred Fort**



## **2a Jornada: ORGANITZACIÓ D'ESPECTACLES: LLEI D'ESPECTACLES PÚBLICS I PLANS D'AUTOPROTECCIÓ - 14 de maig de 2015**

**Relator: Salvador González**

Amb motiu de l'avantprojecte de Llei d'Ordenació de les Activitats d'Espectacles Públics i Recreatives, i l'aprovació del nou Decret 30/2015, de 3 de març, on s'estableix el catàleg d'activitats i centres obligats a adoptar mesures d'autoprotecció i es fixa el contingut d'aquestes mesures, el dia 14 de maig es va celebrar una jornada informativa i una taula rodona on es van analitzar les principals novetats.

**Margarita Gómez**, cap del servei de Control d'Espectacles Públics i Activitats Recreatives de la Generalitat de Catalunya, va exposar l'avantprojecte de *Llei d'Ordenació de les Activitats d'Espectacles Públics i Recreatives*, remarcant les novetats que introdueix i la necessitat de la nova llei.

El **Jordi Aurich**, director general de Protecció Civil de la Generalitat de Catalunya, es va centrar en el nou Decret 30/2015, de 3 de març, pel qual s'aprova el catàleg d'activitats i centres obligats a adoptar mesures d'autoprotecció i es fixa el contingut d'aquestes mesures. El decret permet reduir de forma significativa l'afectació de les activitats, fer més senzilla la gestió i tramitació dels plans d'autoprotecció, reduir la pressió burocràtica sobre les activitats i mantenir un nivell de seguretat equivalent a l'establert fins ara.

Els integrants de la taula rodona i els assistents a la jornada van poder aportar el seu punt de vista, destacant en general l'**evolució positiva que suposa la Llei i el Decret**, amb especial insistència en que **ha de prevaldre el sentit comú i la coordinació entre els diferents actors** que intervenen en el procés. Per altra banda, també es va evidenciar la **necessitat de facilitar els tràmits i actualitzar els passos que comporten obtenir llicències** per tal de dur a terme un esdeveniment, així com **prioritzar els esforços cap a una millor formació dels organitzadors per part de l'Administració**.

### **Evolució i sentit comú**

La majoria dels presents van coincidir que, tot i que caldrà llegir els textos finals que s'aprovin, l'avantprojecte de Llei i el nou Decret suposen una evolució respecte al passat. En aquest sentit, **Xavier Campón** (Cap del departament de Cultura i Comunitat de l'Ajuntament de Viladecans, co-director del Festival Al Carrer) va assegurar que "L'evolució de la Llei i del Decret afavoreix i ho deixa tot obert: la comunicació prèvia, per exemple, tracta el ciutadà i l'administrat com un adult. A la llarga hem evolucionat: preval el sentit comú i permet que es faci tot tipus d'activitat al carrer. També hi ha hagut una evolució en la comunicació cap als ciutadans", punt en el qual també va coincidir **Lali Pujol** (Vesc - Responsable tècnica de la Fira Mediterrània de Manresa): "El sentit comú és el més importat. Quan instal·les una carpa o un escenari ja penses en els altres elements", afegint més endavant que "la implantació de la comunicació prèvia fa que prevalgui el sentit comú, que també s'ha d'aconseguir traslladar als assistents, que aquests compleixin les normes." (Tal i com s'estableix a l'article 4





de l'avantprojecte de llei, la comunicació prèvia és un "document subscrit per la persona interessada en què posa en coneixement de l'Administració pública competent fets o elements relatius a l'inici de les activitats, a l'obertura dels establiments o llurs modificacions, d'acord amb les previsions d'aquesta llei o reglamentàries, i, si escau, que s'acompanya de la documentació necessària per al seu compliment, de conformitat amb el règim d'intervenció que s'estableixi reglamentàriament").

Pel que fa als professionals de la música, **Josep Reig** (Musicat) va destacar que "per primera vegada no patim, doncs els canvis que s'han introduït són beneficiosos pels músics, ja que suposa una millora de les nostres condicions, tenint en compte que encara no estan plenament normalitzades qüestions fonamentals com donar d'alta donar d'alta a un músic a la seguretat social quan aquest ha d'actuar." Tot i així, Reig també va puntualitzar que "cal mirar que la llei no sigui prohibitiva. És fàcil que tanqui un local per problemes d'ordre públic a l'exterior del mateix, però se'ns faria molt estrany que es tanqués un camp de futbol per culpa dels incidents que han generat els aficionats als seus voltants."

A partir de les diferents intervencions dels membres de la taula rodona i del públic, **Margarita Gómez** (cap del servei de Control d'Espectacles Públics i Activitats Recreatives de la Generalitat de Catalunya) va comentar que "cal veure el nou decret i la nova llei com un ajut que ofereix la Generalitat, que està oberta al diàleg. La comunicació prèvia suposa un gran canvi dins del paradigma que beneficia l'administrat: es disminueixen les càrregues, la comunicació és automàtica i es pot iniciar l'activitat immediatament", tot i que va afegir que "la Generalitat haurà de comprovar si l'activitat funciona correctament i això suposa una gran càrrega per a l'Administració, doncs creixerà el volum de feina."

**Jordi Aurich** (director general de Protecció Civil de la Generalitat de Catalunya) també va afegir el punt de vista de l'Administració, declarant que "s'ha de posar en valor la normativa i poder gestionar una emergència. Aquest tipus de decrets, en ser tant transversals, han d'intentar reflectir la realitat del territori, un reflex que es va copsar gràcies a una consulta prèvia on es demanaven aportacions dels diferents sectors, que es van elevar a més d'un centenar. S'ha intentat recollir el màxim de casos possibles. Pel que fa a l'autonomia local, si bé s'ha d'establir un marc legal, no es pot coartar la seva llibertat. El principal objectiu de les modificacions era aplicar el sentit comú i evitar que afectés espais i esdeveniments que no necessitaven aplicar un PAU." Pel que fa a aquesta darrera afirmació, **Ricard Garcia Baron** (Associació de Tècnics de Protecció Civil de Catalunya) va matisar que "la nova legislació millorarà moltes coses, però penso que hi ha una errada: s'han des-regularitzat alguns casos en els quals ja estava bé que es fes un PAU."

### **Coordinació**

A banda de l'evolució que suposa la nova legislació, la majoria dels presents van coincidir en la coordinació entre els diferents implicats com a part essencial del bon funcionament d'un esdeveniment. **Xavier Campón** va afirmar que "el gestor cultural actua com a "ciment" entre l'Administració i els diferents agents implicats en la regulació dels esdeveniments (arquitectes, enginyers...), establint un sistema de treball. Tota la informació prèvia està molt canalitzada i permet que l'organització d'un esdeveniment es torni de fàcil aplicació, doncs quan es fa un

acte ja es pensa en tots els elements que intervindran, des dels escenaris fins a l'ambulància, i això és un avenç”.

**Ricard Garcia** va afegir el punt de vista dels tècnics de protecció civil: “El nostre paper és buscar solucions. La nova llei permet tenir noves eines de treball. En el passat, un pla d'emergència es realitzava a posteriori, quan havia passat alguna cosa en un altre municipi i les autoritats es posaven nervioses. Ara, s'ha fet un pas endavant, fent més fàcil la feina, aplicant el sentit comú. El diàleg permet trobar una solució.”

**Jordi Fosas** (Festival Ésdansa) va aportar la perspectiva d'un esdeveniment organitzat en un petit municipi, Les Preses: “El nostre és l'enfocament d'una entitat sense ànim de lucre que es realitza en una petita localitat, per la qual cosa ens hem de recolzar en els tècnics municipals i comarcals que coneixen la realitat i la documentació que s'ha de presentar. Com ho enfoquem? Més que espantar-nos o fugir, li donem la volta i apliquem el sentit comú i la sensibilització, treballant estretament amb els tècnics”, una intervenció que va complementar des del públic **Xavier Casadevall** (Tècnic de Festes de l'Ajuntament de Banyoles): “El paper del tècnic de festes o de cultura en un municipi és el de coordinar-se amb diferents àrees: via pública, urbanisme, policia... Abans, havies de llistar una sèrie de tasques i tràmits que et tiraven enrere. La nova llei permetrà treballar la part prèvia i facilitar que es puguin celebrar esdeveniments, i aquesta ha de ser la funció del tècnic. Serà molt important fer de mitjancer entre la llei i el municipi.”

Dins d'aquest apartat referent a la coordinació dels diferents equips que intervenen en un esdeveniment, **Lluís Martín** (representant dels controladors d'accés) va voler deixar clar que “els professionals del nostre sector, poc a poc estan presents en tots els esdeveniments, però voldríem fer una reivindicació davant els organitzadors: abans d'iniciar un acte o esdeveniment, caldria fer cinc cèntims als assistents sobre quin és el dispositiu de seguretat que tenen al seu abast i quines són les persones de referència davant una emergència.”

### **Llicències i tràmits**

Tot i ressaltar els punts positius que aporten l'avantprojecte de llei i el nou decret, molts dels presents van fer esment de les dificultats que les llicències i tràmits suposen per al món de la cultura, a part dels costos econòmics i humans que suposa complir amb la normativa vigent, tal i com va fer evident **Lali Pujol**: “A Manresa, l'Ajuntament i Protecció Civil s'asseguren que el PAU estigui fet i penjat a l'Hermes, el registre electrònic de Plans d'Autoprotecció, que té un funcionament molt complicat. D'altra banda, aconseguir llicències per usar espais exteriors és un procés molt lent i costa molt tancar-lo. Una part molt important del pressupost ha d'anar destinat a poder complir amb el PAU i obtenir llicències, a part del que comporta redactar-ho tot, entrar-ho a l'Hermes, pagar les taxes i executar-ho. I no tots els municipis viuen la mateixa realitat. Pel que fa a l'obtenció de llicències, es tracta d'un tema sobre el qual estaria molt bé poder organitzar una jornada informativa.”

**Alfred Fort**, moderador de la taula rodona, també va afegir el seu punt de vista com a gerent de l'Associació de Professionals de Circ de Catalunya: “Pel que fa al sector del circ, si bé en la nova normativa hi ha una part que parla d'elements eventuals, i tot i que es redueixen terminis, encara no som capaços de poder-los complir, doncs és d'una complicació enorme. Determinades estructures



desmuntables haurien de passar una mena d'“ITV” que els permetés dur a terme la seva activitat.”

**Jordi Campillo** (Guàrdia Urbana de Barcelona) assegurà que “és imprescindible que les lleis i els decrets estiguin en sintonia amb la realitat. Per a la societat civil, les associacions, etc., la nomenclatura i la lletra petita són un problema. Cal ser entenedors, transparents, que les lleis i els decrets siguin transversals. S'ha de fer formació per a tothom, sobre tot per als organitzadors de caire voluntari, que formen part del gruix del nostre teixit.”

Tanmateix, part dels integrants de la taula rodona van ressaltar la necessitat que els legisladors es comuniquin amb els diferents interlocutors del món de la Cultura per tal de crear lleis i decrets que s'avinguin amb la realitat. Tal i com va comentar **Xavier Campón**: “La tradició espanyola i catalana fa que ens centrem en elaborar i aprovar moltes lleis; potser ve donat per la gran quantitat de polítics que són advocats de carrera. En canvi, en altres societats europees, el perfil del polític està canviant i això també es nota a l'hora de legislar i adaptar-se a la societat.”

En algunes intervencions es va remarcar la tradició que ha regnat en la nostra societat a l'hora de saltar-se les lleis i els decrets, però **Francesc Marsellés** (Producciones Marsellés, SL) va matissar que “les trampes no ho són tant. Abans que es legislés, ja hi havia activitat. Les lleis han sorgit arran dels problemes i s'ha legislat des de fora, sense coneixement de causa del que s'està tractant / legislant. Quina interacció hi ha entre organitzador / públic i mobilitat?: El risc potencial. L'aplicació d'un PAU no funciona si no es té en compte l'objectiu” i també va remarcar que “pel que fa a les llicències, aquest és un gran problema i té un cost que moltes entitats o associacions no poden assumir.”

**Alfred Fort** va reconèixer que “avancem pel que fa a la llei, però cal estar alerta i estar atents als canvis, sent exigents i fent demandes des dels diferents sectors. Demandes basades en el sentit comú i l'experiència. La comunicació prèvia, la finestreta única, el silenci administratiu positiu, etc., ens porta a una situació millor de la que estàvem abans, però cal exigir que es facin més fàcils la gestió dels tràmits perquè es segueixi avançant”, destacant que en els diferents textos trobava a faltar que s'esmentés la paraula “cultura o art”. En aquest sentit, **Margarita Gómez** va especificar que “La llei és transversal, que toca molts temes, i tracta la cultura d'una manera més àmplia. Parlem d'una normativa molt tècnica i d'activitat econòmica que recull una sèrie de drets pel que fa a la contractació d'artistes.”

**Ricard García** també va fer una intervenció respecte a la manca de legislació dels municipis turístics, “municipis que durant tot l'any poden tenir una població d'entre 3.000 i 5.000 habitants i que, a partir de Setmana Santa, augmenta fins arribar a les 30, 40 o 50.000 persones. La normativa hauria de diferenciar aquests municipis turístics, cedint la seva gestió a la Generalitat si aquests municipis no es veuen capaços de fer front a la legislació vigent. També s'hauria de fer pedagogia entre la classe política i que aquesta deixi en mans dels tècnics les decisions sobre què cal fer en la celebració d'esdeveniments”. Aquesta intervenció va ser puntualitzada per **Margarita Gómez**, comentant que “pel que fa als municipis turístics, es va considerar, però es difícil legislar-ho, doncs un expedient sancionador pot trigar molt temps en aplicar-se, i aquest és el temps que ha pogut passar des de que s'inicia una temporada turística.”



### **3a JORNADA. PROGRAMA** **UN NOU MARC FISCAL PER A LES ENTITATS CULTURALS**

Dijous, 21 de maig de 2015 - 19 a 20:45h Teatre de Sarrià (Barcelona)

- 19:00h Paraules de benvinguda de **Lluís Puig**, director general de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals
- 19:10h *Una proposta de nou marc fiscal per a les entitats culturals*  
**Rosa Gironès**, Talaia – Coopdemà  
**Víctor Garcia**, Suport Associatiu – Fundesplai
- Normativa actual: obligacions i novetats
  - Principis rectors per a una nova fiscalitat
  - Tipologia d'entitats culturals
  - Propostes per a la reflexió
- 19:45h Taula de debat amb **Roger Santiago**, Gestió de Fundacions i Associacions i **Òscar Enrech**, Fundació Orfeó Lleidatà
- 20:30h Cloenda i conclusions de la jornada



### **3a Jornada: UN NOU MARC FISCAL PER A LES ENTITATS CULTURALS - 21 de maig de 2015**

A la jornada s'ha presentat el document de treball "**Cap a un nou marc fiscal per a l'associacionisme cultural**" que inclou 17 propostes per a la millora del marc fiscal de l'associacionisme cultural. L'informe neix d'un encàrrec fet per la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals al **Víctor García** (Fundesplai. Suport Associatiu) i a la **Rosa M. Gironès** (Consultoria Coopdemà, SCCL.), amb l'objectiu de disposar d'una eina propositiva i de reflexió a l'entorn de la fiscalitat en l'àmbit associatiu.

A la sessió de debat hi ha participat també **Òscar Enrech**, director financer de la Fundació Orfeó Lleidatà, i **Roger Santiago**, director de Gestió de Fundacions i Associacions, SL. Les seves observacions s'han incorporat al document final.

#### **17 PROPOSTES PER A LA MILLORA DEL MARC FISCAL DE L'ASSOCIACIONISME CULTURAL**

##### **Proposta 1**

##### **Impost sobre Societats**

Que les entitats culturals petites amb ingressos inferiors a 100.000€ estiguin exemptes de presentar la declaració de l'Impost sobre Societats amb independència que l'entitat realitzi o no activitats econòmiques.

##### **Justificació**

Amb l'actual regulació de l'Impost sobre Societats queden exemptes de presentar l'impost únicament les associacions culturals amb ingressos de menys de 50.000€ sempre i quan:

- Tots els ingressos no exempts que s'obtinguin estiguin sotmeses a retenció.
- Aquests ingressos no exempts sotmesos a retenció no superin els 2.000 € anuals.

La situació actual de moltes entitats petites és que tot i no arribar als 50.000€ d'ingressos anuals, sí que obtenen ingressos no exempts, bàsicament a través de la realització d'activitats econòmiques i per tant, això els obliga a presentar la declaració de l'impost.

Presentar la declaració **no vol dir que hagin de pagar res** ja que només tributaran si aquestes activitats econòmiques generen un guany econòmic per a l'entitat però sí que significa canvis substancials en la gestió comptable. Les entitats que han de presentar la declaració **no poden portar només un llibre de caixa ja que estan obligades a portar una comptabilitat per partida doble**, amb la qual cosa se'ls complica enormement la seva gestió i els costos que en deriven.



### **Proposta**

Per evitar aquesta situació que pot complicar molt la gestió de les associacions culturals de petita dimensió es proposa modificar la Llei 27/2014, de 27 de novembre, de l'Impost sobre Societats, a l'efecte d'eximir de la presentació de la declaració per l'Impost sobre Societats a les associacions culturals sense ànim de lucre quan compleixin els requisits següents:

- a) Que els seus ingressos no superin 100.000€ anuals.
- b) Que tots els seus beneficis vagin destinats a la realització de les seves activitats d'interès general que els són pròpies.
- c) Que els membres de l'òrgan de govern no rebin cap tipus de remuneració econòmica (excepte reemborsament de despeses justificades amb motiu de l'exercici del càrrec).



**Proposta  
2**

**Impost sobre Societats**

Que es rebaixi el tipus de gravamen aplicable a les entitats no lucratives culturals.

**Justificació**

Històricament, el tipus impositiu de l'Impost sobre Societats al que tributen les entitats no lucratives ha rebut un tracte diferencial més favorable en comparació a les empreses mercantils.

A partir de la darrera reforma fiscal de l'Impost sobre Societats, aquest tracte diferencial s'ha perdut ja que progressivament s'ha rebaixat el tipus impositiu de les empreses fins equiparar-lo al de les entitats no lucratives. Actualment, tant les empreses com les entitats no lucratives parcialment exemptes tributen al tipus del 25%.

Per mantenir el tracte diferencial i amb la finalitat de mantenir els beneficis de què gaudien les entitats no lucratives, la rebaixa del tipus fiscal aplicable a les empreses hauria de contemplar una rebaixa proporcional del tipus aplicable a les entitats no lucratives culturals.

**Proposta**

La proposta plantejada consisteix en reduir els tipus aplicables a les entitats culturals i a les entitats del tercer sector en general, amb la finalitat última de mantenir el diferencial de fiscalitat entre el sector no lucratiu i la resta de subjectes passius, la qual cosa no es va tenir en compte en l'última modificació del tipus de tributació de les empreses.

En aquest sentit proposem la següent modificació en quant als tipus aplicables:

- **Entitats no lucratives parcialment exemptes:** rebaixar el tipus actual del 25% fins el 10%, mantenint així el tracte diferencial amb el tipus aplicable a les empreses. <sup>1</sup>
- **Entitats no lucratives acollides a la Llei 49/2002:** rebaixar el tipus actual del 10% fins l'1%. <sup>2</sup>

---

<sup>1</sup> Com passa actualment amb les cooperatives especialment protegides o les entitats no lucratives acollides a la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge

<sup>2</sup> Equiparant-les amb d'altres entitats, com per exemple, les SICAV (Societat d'inversió de capital variable)



**Proposta  
3**

**Impost sobre Societats**

Que existeixi un model simplificat de l'Impost sobre Societats adaptat a la realitat de les entitats no lucratives.

**Justificació**

El model 200 de declaració de l'Impost sobre Societats és un formulari molt llarg i complicat que dificulta enormement la presentació de l'Impost per part de les entitats no lucratives.

**Proposta**

Que des de l'Agència Tributària es prepari un model 200 simplificat adaptat a les entitats no lucratives de petita dimensió per tal de facilitar-ne la seva presentació.





**Proposta  
4**

**Comptabilitat**

Que les entitats culturals puguin portar una comptabilitat simplificada.

**Justificació**

Totes les entitats culturals són capaces de portar de manera rigorosa i transparent un llibre de caixa amb el control dels cobraments i pagaments de l'entitat però portar una comptabilitat per partida doble els resulta molt complicat, atès que requereix coneixements comptables dels quals habitualment no disposen, i no n'obtenen una utilitat pràctica que aporti millores a la seva gestió.

El Decret 259/2008, de 23 de desembre, pel qual s'aprovà el Pla de comptabilitat de les fundacions i les associacions subjectes a la legislació de la Generalitat de Catalunya, ja regula uns models simplificats per aquelles associacions de dimensió reduïda (actiu inferior al milió d'euros, ingressos ordinaris anuals inferiors a 2 milions d'euros i nombre mitjà de treballadors no superior a deu), però continuen resultant molt complicats per a la majoria d'associacions, especialment per a les més petites.

**Proposta**

Regular la possibilitat que les associacions culturals puguin portar una comptabilitat molt senzilla i simplificada que permeti portar un control dels ingressos i despeses (no només dels cobraments i pagaments) de manera que una persona sense coneixements comptables la pugui portar sense necessitat d'haver de recórrer a un gestor extern. Proposem un sistema de comptabilitat similar al que han de dur els empresaris individuals en "estimació directa simplificada".



**Proposta  
5**

**Comptes anuals**

Que només tinguin obligació de preparar comptes anuals les entitats culturals amb ingressos superiors a 100.000€.

**Justificació**

D'acord amb l'article 322-15 de la Llei 4/2008 del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, les associacions culturals que rebin periòdicament subvencions o altres ajuts econòmics de les administracions públiques i les que recorrin a la captació pública de fons com a mitjà de finançament de llurs activitats han d'elaborar els comptes anuals i fer-los accessibles al públic.

Si tenim en compte que els documents que integren els comptes anuals són el balanç de situació, el compte de resultats, l'estat de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i la memòria, aquesta regulació obliga la majoria d'entitats (aquelles que "rebin periòdicament subvencions" o facin "captació pública de fons") a portar una comptabilitat per partida doble, no essent suficient amb un llibre de caixa.

**Proposta**

Modificar el Llibre tercer del Codi civil de Catalunya per tal que no vinculi les obligacions comptables de les associacions culturals al contingut d'una norma estatal de caire fiscal com és la regulació de l'Impost sobre Societats i que estableixi un límit econòmic de 100.000€ d'ingressos per sota del qual no sigui obligada l'elaboració dels comptes anuals (i per tant, d'haver de portar una comptabilitat per partida doble). Subsidiàriament aquesta obligació es podria substituir per estats financers més senzills.



**Proposta  
6**

**Mecenatge.**

Que les associacions culturals puguin acollir-se a la llei 49/2002 de règim fiscal de les entitats sense afany de lucre i dels incentius fiscals al mecenatge.<sup>3</sup>

**Justificació**

En relació a les entitats culturals, actualment només poden acollir-se als incentius fiscals de la llei estatal 49/2002 aquelles entitats que tenen la forma jurídica de fundació o aquelles associacions que hagin estat reconegudes com a entitats d'utilitat pública.

Aquesta regulació limita molt l'accés de les entitats culturals a aquests beneficis degut sobre tot a les dificultats per part de les associacions d'accedir al reconeixement de la utilitat pública.

**Proposta**

La proposta consisteix en ampliar el catàleg de l'article 2 de la llei 49/2002 incloent-hi les associacions i fundacions de tipus culturals d'una manera semblant a la regulada per a les organitzacions de cooperació al desenvolupament o les federacions esportives. És a dir, que les entitats culturals puguin acollir-se amb independència de si la seva forma jurídica és de fundació o de si estan o no reconegudes com a associacions d'utilitat pública.

Una opció, podria ser també la de limitar la possibilitat d'acollir-se a la llei 49/2002 a aquelles entitats que hagin estat reconegudes com a entitat d'interès cultural per part de la Generalitat de Catalunya.

---

<sup>3</sup> El maig de 2015 el CONCA ha presentat el [Decàleg per al foment del mecenatge i el patrocini cultural](#), que conté estratègies en l'àmbit de la política econòmica i fiscal, de regulació del tercer sector i de les plataformes de microfinançament així com estratègies centrades en els donants, receptors i mediadors que són complementàries a aquestes propostes

<b>Proposta 7</b>	<b>Mecenatge.</b> Establir deduccions en el tram autonòmic català de l'IRPF per donacions a les entitats catalanes declarades d'interès culturals.
-----------------------	---

### Justificació

Actualment existeix una deducció en l'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF) en el tram autonòmic per les donacions que reben les entitats que tenen per finalitat el foment de la llengua catalana, el foment de la recerca científica i el desenvolupament i la innovació tecnològics, i les fundacions i associacions que figuren en el cens d'entitats ambientals vinculades a l'ecologia i a la protecció i millora del medi ambient.

Per donatius a entitats	Pel foment de l'ús del català	Es pot deduir un 15% de les quantitats donades, amb el límit màxim del 10% de la quota íntegra autonòmica.
	Pel foment de la recerca científica i el desenvolupament i la innovació científica	Es pot deduir un 25% de les quantitats donades, amb el límit màxim del 10% de la quota íntegra autonòmica
	En benefici del medi ambient, la conservació del patrimoni natural i de custòdia del territori	Es pot deduir un 15% de les quantitats donades, amb el límit del 5% de la quota íntegra autonòmica

### Proposta

Actualment però, no hi cap deducció per al foment de la cultura ni per a les entitats culturals catalanes i per tant, la proposta consisteix en millorar el marc fiscal de les entitats culturals a l'àmbit català establint una deducció del 30% al tram autonòmic de l'IRPF per als donatius en favor de les fundacions i associacions culturals catalanes declarades d'interès cultural.

Tot i que la regulació actual dels donatius a entitats preveu percentatges d'un 15% o d'un 25%, proposem que el percentatge es pugui equiparar a les mesures existents al tram autonòmic català per a afavorir l'emprenedoria, que estableix un percentatge del 30% de les quantitats invertides.

Es proposa incorporar també a les persones jurídiques (Impost de Societats) en aquest apartat creant, per exemple, un "tram" autonòmic.<sup>4</sup>

<sup>4</sup> Proposta afegida el passat 21 de maig durant la jornada "Un nou marc fiscal per a les entitats culturals" convocada dins de les Jornades sobre cultura popular i associacionisme impulsades pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya



**Proposta  
8**

**Mecenatge**

Millorar els incentius fiscals al mecenatge a les entitats no lucratives.

**Justificació**

La modificació dels incentius al mecenatge recollits a la darrera reforma de la Llei 49/2002 són inferiors als que existeixen en altres països i no s'adapten a les necessitats que plantegen tant les entitats del tercer sector cultural com els particulars i empreses que volen col·laborar amb aquestes entitats.

**Proposta**

Les propostes per treballar en relació a aquest apartat són les següents:

1. Incrementar al 100% el percentatge de deducció per als primers 150€.
2. Incrementar al 65% el percentatge de deducció per als imports que superin els primers 150 € i elevar fins a un 75% quan els donatius s'han mantingut durant els dos anys anteriors per imports iguals o superiors.
3. Increment del 10% al 30% de límit de la base liquidable de l'IRPF del donant.
4. Que totes les entitats culturals es puguin acollir al tractament fiscal dels Convenis de Col·laboració de la Llei 49/2002 (actualment els patrocinis d'empreses es consideren prestacions de serveis –publicitat- i porten IVA).<sup>5</sup>

---

<sup>5</sup> Proposta afegida el passat 21 de maig durant la jornada "Un nou marc fiscal per a les entitats culturals" convocada dins de les Jornades sobre cultura popular i associacionisme impulsades pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya



<b>Proposta 9</b>	<b>Blanqueig de capitals</b> Mantenir l'obligació d'identificar els donats per imports superiors a 100€ però suprimint l'obligació de comprovar la seva identitat.
-----------------------	---

### **Justificació**

La Llei estatal 10/2010 i el Reial Decret 304/2014 que regulen la prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme afecten directament a les associacions i fundacions culturals i tracta d'evitar que aquestes entitats puguin ser utilitzades per al blanqueig de capitals o per canalitzar fons o recursos a persones o entitats vinculades a grups o organitzacions terroristes.

Les fundacions i associacions han d'identificar i comprovar la identitat de totes les persones que rebin a títol gratuït fons o recursos, així com la de totes les persones que aportin a títol gratuït fons o recursos per un import igual o superior a 100 euros i han de conservar durant un termini de deu anys els documents o registres que acreditin l'aplicació dels fons en els diferents projectes.

Aquesta normativa incrementa la carrega administrativa de les entitats i en ocasions, limita la possibilitat de captar fons mitjançant donatius a través de pàgines web, micromecenatge o captació pública de fons durant la celebració de jornades o esdeveniments concrets, davant la impossibilitat per part de l'entitat d'identificar els donants però sobretot davant la impossibilitat de comprovar la seva identitat.

### **Proposta**

En relació a l'aplicació de la normativa sobre prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme la proposta passa per mantenir el límit actual dels 100€ per aplicar l'obligació d'haver d'identificar als donants però suprimint l'obligació de comprovar la seva identitat. Subsidiàriament, es proposa mantenir l'obligació de les entitats de comprovar la identitat dels donants però per imports superiors o iguals a 3.000€.



**Proposta  
10**

**Impost sobre el Valor Afegit (IVA)**

Que les associacions i fundacions culturals puguin recuperar l'IVA suportat.

**Justificació**

Un gran nombre d'activitats de les que realitzen les entitats culturals estan exemptes d'IVA o són gratuïtes. D'acord amb l'operativa actual de l'IVA, la majoria d'entitats culturals no repercuteixen cap IVA a les seves quotes (art. 20.1.12 LIVA) ni a les seves activitats (arts. 20.3 i 20.1.14 LIVA) però, per contra, suporten l'IVA en totes les seves compres de béns o serveis. D'acord amb l'apartat 14è de l'article 20.1 de la llei de l'IVA, estan exemptes de l'impost les següents prestacions de serveis efectuades per entitats o establiments culturals privats de caràcter social:

- a) Les pròpies de biblioteques, arxius i centres de documentació.
- b) Les visites a museus, galeries d'art, pinacoteques, monuments, llocs històrics, jardins botànics, parcs zoològics i parcs naturals i altres espais naturals protegits de característiques similars.
- c) Les representacions teatrals, musicals, coreogràfiques audiovisuals i cinematogràfiques.
- d) L'organització d'exposicions i manifestacions similars.

Les entitats no poden recuperar l'IVA suportat i a la pràctica es converteixen en usuàries finals suposant un increment de la seva despesa i una disminució dels seus recursos que no podran destinar al compliment de les seves finalitats.

**Proposta**

La proposta general és que l'actual funcionament de l'IVA no perjudiqui les entitats no lucratives culturals i no suposi una despesa i una càrrega econòmica afegida que les privi de recursos que haurien de poder dedicar a les seves finalitats d'interès general.

Formulem les següents propostes, a més de l'exempció que ja es regula a la normativa, essent conscients de les dificultats de suposa realitzar modificacions a la Directiva europea sobre l'IVA:

- Que s'estableixi un tipus zero o molt reduït de l'1%, com ja passa en alguns països, al que puguin optar les entitats i que els permeti d'una banda, repercutir un IVA que no perjudiqui als destinataris de les seves activitats i d'altra, recuperar tot l'IVA que hagin suportat.
- Reduir l'IVA de les compres o prestacions de serveis adquirits per les entitats no lucratives.
- Mantenir el marc normatiu de l'IVA però establint un sistema de reemborsament per part de l'administració de les quanties corresponents a l'IVA suportat per les entitats culturals.



<b>Proposta 11</b>	<b>Impost sobre el Valor Afegit (IVA).</b> Que les entitats culturals de caràcter social puguin gaudir de l'exempció per les seves activitats secundàries.
------------------------	---

### **Justificació** <sup>6</sup>

Amb l'actual regulació, les entitats culturals que compleixen els requisits de l'article 20.3 de la Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'Impost sobre el Valor Afegit, gaudeixen de l'exempció prevista en l'article 20.1.14 de la mateixa llei per les prestacions de servei culturals que desenvolupen. Aquesta exempció només els dóna dret a gaudir exclusivament de la seva activitat principal.

Per tal d'obtenir més recursos, les entitats desenvolupen altres activitats accessòries a la principal, com poden ser, rifes, marxandatge en petit format, participacions de loteria, publicar anuncis en programes de festes majors, etc. Aquestes activitats no tenen cabuda en aquesta exempció, ni tampoc en cap altra exempció de les que la legislació té contemplades.

Actualment, les entitats estan obligades a carregar IVA a aquestes activitats secundàries i a liquidar-lo trimestralment. Això és una càrrega de treball força important per aquestes entitats. A més, el fet de liquidar IVA, fa que les entitats puguin recuperar part de l'IVA que suporten. Per tant, reconèixer aquestes activitats secundàries com activitats exemptes podria esdevenir fins i tot un estalvi per a l'Agència Tributària, ja que com a norma general, les entitats generen més IVA suportat que repercutit.

Altres exempcions similars, com per exemple, de les prestacions de servei d'assistència social (article 20.1.8) tenen previst un reconeixement d'activitats secundàries a la que gaudeix l'exempció.

### **Proposta**

Es proposa modificar l'article 20.1.14 de Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'Impost sobre el Valor Afegit, fent esment a que l'exempció s'amplia, de forma opcional, a les activitats accessòries que puguin desenvolupar les entitats que gaudeixen aquesta exempció.

---

<sup>6</sup> Proposta afegida el passat 21 de maig durant la jornada "Un nou marc fiscal per a les entitats culturals" convocada dins de les Jornades sobre cultura popular i associacionisme impulsades pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya





**Proposta  
12**

**Impost sobre el Valor Afegit (IVA).**

Incloure l'IVA al preu en els procediments de contractació pública quan intervinguin associacions i fundacions culturals exemptes d'IVA.

**Justificació**

Actualment s'està produint el que considerem una discriminació de les associacions i fundacions culturals en la contractació pública de serveis. Aquesta discriminació té el seu origen en el fet de comparar el preu abans de l'IVA, amb el criteri de que d'aquesta manera no es perjudiqui als contractistes gravats amb IVA.

En conseqüència el que es produeix és un perjudici per a les entitats culturals exemptes d'IVA que, en no poder deduir l'IVA suportat, l'han d'incorporar al preu com un increment de cost. Això no passa en el cas de les empreses, que atès que poden recuperar l'IVA suportat, no l'han d'incorporar com a cost i, per tant, poden licitar per un preu més econòmic (abans d'incorporar l'IVA).

**Proposta**

Davant d'aquesta situació que perjudica les entitats culturals exemptes d'IVA, proposem que es pugui incloure l'IVA en el preu dels procediments de contractació pública quan intervinguin licitadors exempts de l'impost, en particular entitats culturals no lucratives, a l'hora de determinar l'oferta econòmica més avantatjosa.

Si l'administració pública no pot deduir-se l'IVA, aquest s'ha de considerar com a part del preu i per tant, entenem que les ofertes s'haurien de poder valorar amb l'IVA afegit al preu final.



**Proposta  
13**

**Impost sobre Béns Immobles (IBI).**

Que estiguin exempts d'IBI els immobles dels quals siguin titulars les associacions i fundacions catalanes declarades d'interès cultural.

**Justificació**

L'Impost sobre Béns Immobles (IBI) és un tribut de gestió municipal que grava el valor dels bens immobles. Aquest impost suposa en ocasions una despesa molt elevada per les entitats culturals propietàries d'immobles com ateneus, casinos, teatres, sales de concerts,...

La normativa que regula l'IBI és el Reial Decret Legislatiu 2/2004 pel qual s'aprova el text refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals. Aquesta normativa preveu expressament algunes exempcions per als immobles de l'Església catòlica i de les associacions confessionals no catòliques legalment reconegudes, els de la Creu Roja, els béns immobles que es destinin a l'ensenyament per centres docents, etc.

D'altra banda, la Llei 49/2002 de règim fiscal de les entitats sense afany de lucre i dels incentius fiscals al mecenatge, preveu al seu article 15è l'exempció de l'IBI dels béns dels quals siguin titulars les entitats no lucratives, excepte els afectes a explotacions econòmiques no exemptes de l'Impost sobre Societats.

**Proposta**

Que els immobles dels quals siguin titulars les associacions catalanes declarades d'interès cultural estiguin exemptes de l'IBI.



**Proposta  
14**

**Taxes.**

Declarar l'exempció del pagament de les taxes per part de les associacions i fundacions culturals.

**Justificació**

Les administracions estableixen en ocasions taxes per a determinats serveis com la utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic, la prestació de serveis públics o la realització d'activitats administratives. En aquest sentit, quan s'hi estableixen, les associacions i fundacions culturals han de pagar aquestes taxes com les derivades de sol·licitud de la llicències municipals per iniciar una activitat, taxes d'escombraries o les taxes del registre d'associacions i fundacions per sol·licitud de certificat o realització de tràmits com la constitució d'una associació o fundació, la modificació d'estatuts o la renovació d'una junta o patronat.

**Proposta**

Declarar les associacions i fundacions culturals exemptes del pagament de les taxes, tant de l'àmbit estatal com autonòmic o municipal.



**Proposta  
15**

**Finançament.**

Promoure la reducció de terminis de pagament des de l'administració i establir criteris prioritaris de cobrament.

**Justificació**

Les associacions i fundacions culturals tenen en molt casos una gran dependència dels fons provinents de les administracions públiques i els endarreriments dels pagaments per part de les diferents administracions generen greus problemes de tresoreria que les entitats han de resoldre habitualment assumint uns costos de finançament més elevats (pòlisses de crèdit, préstecs, factoring,...)

**Proposta**

Regular la reducció dels terminis dels pagaments des de l'administració i establir compromisos de pagament i criteris de prioritat de cobrament per a les entitats del tercer sector.

Es proposa igualment com a millora que sigui l'Institut Català de Finances (ICF) qui avanci els diners de les subvencions concedides per la Generalitat i qualsevol altra administració de l'àmbit català, i que no tingui cap cost financer per a les entitats.<sup>7</sup>

---

<sup>7</sup> Proposta afegida el passat 21 de maig durant la jornada "Un nou marc fiscal per a les entitats culturals" convocada dins de les Jornades sobre cultura popular i associacionisme impulsades pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya



**Proposta  
16**

**Finançament.**

Estudiar i promoure vies alternatives a la subvenció en la relació entre les entitats culturals i l'administració pública.

**Justificació**

Les subvencions són una eina eficient de foment de determinats comportaments considerats d'interès general i, també, com un procediment de col·laboració entre les administracions públiques i els particulars per a la gestió de determinades activitats d'interès públic.

El mateix marc normatiu (Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions) estableix que el procediment ordinari de concessió de subvencions és el procediment de concurrència competitiva i limita la concessió de subvencions sense concurrència pública.

La majoria d'associacions i fundacions culturals reben fons de les diferents administracions públiques i molt habitualment, aquest finançament arriba per la via de la convocatòria de subvenció que es fa anualment, fet que limita la possibilitat de moltes entitats de planificar a mig o llarg termini.

**Proposta**

Davant d'aquesta situació, es proposa que les diferents administracions públiques explorin i promoguin també altres vies alternatives a la subvenció de caràcter anual. Seria el cas, entre d'altres, dels convenis plurianuals de col·laboració o les subvencions vinculades a projectes de caràcter pluriennal en lloc de les subvencions puntuals.



**Proposta  
17**

**Declaració d'interès cultural.**

Dotar de contingut pràctic el reconeixement com a entitat declarada d'interès cultural ampliant els drets que comporta per a les entitats la seva declaració.

**Justificació**

Les associacions que exerceixen principalment les seves funcions a Catalunya, i que tenen com a finalitat primordial la realització d'activitats incloses dins l'àmbit del foment i la protecció de la cultura popular i tradicional, i de l'associacionisme cultural o activitats culturals especialment rellevants, poden ser declarades d'interès cultural per Acord del Govern de la Generalitat de Catalunya.

La norma preveu una sèrie de drets per aquelles associacions i fundacions declarades d'interès cultural. Aquests drets són en primer lloc, que l'Administració de la Generalitat insti l'administració competent a declarar l'associació d'utilitat pública i en segon lloc, que l'associació pugui rebre els ajuts i gaudir dels avantatges que les disposicions vigents reservin a les entitats d'interès cultural. També es preveu que les entitats locals, en virtut de llur autonomia tributària i en el marc de la legislació vigent, puguin acordar de concedir a les associacions d'interès cultural beneficis fiscals en els impostos i les taxes de caràcter local.

Actualment hi ha molts pocs avantatges vinculats a aquest reconeixement i un nombre mínim d'entitats que l'hagin sol·licitat.

**Proposta**

A partir dels treballs que s'han portat a terme per a la realització d'aquestes propostes, es valora necessari actualitzar el Decret 73/1995, de 7 de març, pel qual es regula la declaració d'associacions i fundacions d'interès cultural amb la finalitat de dotar de contingut pràctic i donar valor al reconeixement com a entitat declarada d'interès cultural ampliant els drets que comporta per a les entitats aquesta declaració.

## **POSSIBLES LÍNIES DE DEBAT I REFLEXIÓ**

A banda de les 17 propostes exposades fins al moment, durant els treballs previs han sorgit d'altres temes que, tot i no són objecte formal d'aquest encàrrec, es considera que haurien de ser objecte d'una reflexió i un debat més aprofundit.

### **1) Simplificació de processos administratius**

L'increment de la complexitat de la gestió de les associacions i fundacions culturals, fa valorar com a necessària una simplificació d'aquestes càrregues en relació sobre tot, a l'administració pública:

- Definir un mapa de processos.
- Unificar les maneres de subministrar informació a les diferents administracions públiques per part de les associacions i fundacions culturals.
- Creació d'una finestra única o d'una "oficina" d'atenció a les entitats que simplifiqui la seva gestió administrativa.

### **2) Necessitat de revisar la regulació normativa actual de les entitats culturals**

En aquest sentit, s'apunten com a possibilitats a valorar l'elaboració d'una **Llei catalana de l'associacionisme cultural** i d'una **Llei catalana de mecenatge cultural** que inclogui un marc de referència i propostes adequades a les necessitats del sector no lucratiu cultural.

Aquestes i d'altres normes vigents haurien de recollir algunes de les propostes plantejades en aquest document per a la millora del marc fiscal de les associacions i fundacions culturals catalanes, amb l'objectiu també, d'unificar la normativa vigent aplicable actualment.

### **3) Necessitat de disposar d'informació i dades estadístiques sobre les associacions i fundacions culturals catalanes**

Es valora com a necessari poder disposar de dades i estadístiques actualitzades del tercer sector cultural a Catalunya: àmbits, recursos econòmics, personal contractat, personal voluntari, activitats que porten a terme les entitats, etc. Es suggereix obrir una línia de treball per desenvolupar les eines adequades per obtenir aquesta informació.

#### **4) Altres línies de debat i reflexió sobre fiscalitat aplicable al sector no lucratiu**

L'informe Yves Blein<sup>8</sup> apunta que "la manca d'elements que permetin distingir una fiscalitat aplicable al sector comercial d'una fiscalitat aplicable al sector no lucratiu crea zones d'incertesa que incrementen la fragilitat del sector no lucratiu". Més encara en una conjuntura en què la reducció de subvencions públiques s'acompanya d'una necessitat del sector per obtenir altres vies d'ingressos de manera que, paradoxalment, s'empeny les entitats no lucratives a entrar en l'àmbit mercantil.

En aquest context, sembla oportú plantejar la possibilitat d'obrir vies de diàleg i reflexió que abastin diferents aspectes. Entre d'altres, redefinir el concepte d'explotació econòmica en la normativa fiscal, incorporant l'afany o no del lucre en la seva definició o contemplar la possibilitat de reconèixer en el marc normatiu general d'associacions les associacions "de serveis", que no tenen base social, l'objectiu de les quals, en molts casos, és l'autoocupació.

---

<sup>8</sup> BLEIN, Yves. *Simplifications pour les associations* [en línia]. Paris: Assemblée Nationale, 2014. [Consulta: 12.05.2015]. Disponible a: <http://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/144000663.pdf>



## QUADRE RESUM DE PROPOSTES I ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES COMPETENTS

<b>Tribut</b>	<b>Proposta</b>	<b>Competència</b>
<b>Impost sobre Societats (IS)</b>	Que les entitats culturals petites amb ingressos inferiors a 100.000€ estiguin exemptes de presentar la declaració de l'Impost sobre Societats amb independència que l'entitat realitzi o no activitats econòmiques	Estatal
	Que es rebaixi el tipus de gravamen aplicable a les entitats no lucratives culturals	
	Que existeixi un model simplificat de l'Impost sobre Societats adaptat a la realitat de les entitats no lucratives	
<b>Comptabilitat</b>	Que les entitats culturals puguin portar una comptabilitat simplificada	Estatal
<b>Comptes anuals</b>	Que només tinguin obligació de preparar comptes anuals les entitats culturals amb ingressos superiors a 100.000€	Generalitat
<b>Mecenatge</b>	Que les associacions culturals puguin acollir-se a la llei 49/2002 de règim fiscal de les entitats sense afany de lucre i dels incentius fiscals al mecenatge	Estatal
	Establir deduccions en el tram autonòmic català de l'IRPF per donacions a les entitats catalanes declarades d'interès culturals	Generalitat
	Millorar els incentius fiscals al mecenatge a les entitats no lucratives	Estatal
<b>Blanqueig de Capitals</b>	Mantenir l'obligació d'identificar els donats per imports superiors a 100€ però suprimint l'obligació de comprovar la seva identitat	Estatal
<b>Impost sobre el Valor Afegit (IVA)</b>	Que les associacions i fundacions culturals puguin recuperar l'IVA suportat	Parlament Europeu i estatal
	Que les entitats culturals de caràcter social puguin gaudir de l'exempció per les seves activitats secundàries	
	Incloure l'IVA al preu en els procediments de contractació pública quan intervinguin associacions i fundacions culturals exemptes d'IVA	
<b>Impost sobre Béns Immobles (IBI)</b>	Que estiguin exempts d'IBI els immobles dels quals siguin titulars les associacions i fundacions catalanes declarades d'interès cultural	Estatal i administracions locals
<b>Taxes</b>	Declarar l'exempció del pagament de les taxes per part de les associacions i fundacions culturals	Estatal, Generalitat i administracions locals
<b>Finançament</b>	Promoure la reducció de terminis de pagament des de l'administració i establir criteris prioritaris de cobrament	Estatal i Generalitat
<b>Declaració d'interès cultural</b>	Dotar de contingut pràctic el reconeixement com a entitat declarada d'interès cultural ampliant els drets que comporta per a les entitats la seva declaració	Generalitat